

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Кафедра фізичної реабілітації, спортивної медицини та фізичного виховання

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

Едуард БУРЯЧКІВСЬКИЙ

01 вересня 2024 року

РОБОЧА ПРОГРАМА З ДИСЦИПЛІНИ
«КІНЕЗІОТЕЙПУВАННЯ В МЕДИЦИНЕ ТА СПОРТІ»

Рівень вищої освіти: другий (магістерський)

Галузь знань: 22 «Охорона здоров'я»

Спеціальність: 222 «Медицина»

Освітньо-професійна програма: Медицина

Робоча програма складена на основі освітньо-професійної програми «Медицина» підготовки фахівців другого (магістерського) рівня вищої освіти зі спеціальності 222 «Медицина» галузі знань 22 «Охорона здоров'я», ухваленою Вченою Радою ОНМедУ (протокол № 10 від 27 червня 2024 року).

Розробники:

завідувач кафедри, д.м.н., проф. Юшковська О. Г.
доцент кафедри, к.мед.н. Філоненко О. В.

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри фізичної реабілітації, спортивної медицини та фізичного виховання
Протокол № 1 від 26.08. 2024 р.

Завідувач кафедри

Ольга ЮШКОВСЬКА

Погоджено із гарантом ОПП

Валерія МАРІЧЕРЕДА

Схвалено предметною цикловою методичною комісією з терапевтичних дисциплін ОНМедУ
Протокол № 1 від 30.08. 2024 р.

Голова предметної циклової методичної комісії з терапевтичних дисциплін ОНМедУ

Олена ВОЛОШИНА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р.

Завідувач кафедри

_____ Ольга ЮШКОВСЬКА

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № ____ від « ____ » _____ 20 ____ р.

Завідувач кафедри

_____ Ольга ЮШКОВСЬКА

1. Опис навчальної дисципліни:

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни
Загальна кількість: Кредитів – 3 Годин – 90 Змістовних модулів – 1	Галузь знань 22 «Охорона здоров'я»	Денна форма навчання
		Вибіркова дисципліна
	Спеціальність 222 «Медицина»	Рік підготовки: 5
		Семестри IX-X
		Лекції (0 год.)
		Семінарські (12 год.)
		Практичні (18 год.)
		Лабораторні (0 год.)
		Самостійна робота (60 год.)
Рівень вищої освіти другий (магістерський)	у т.ч. індивідуальні завдання (0 год.)	
	Форма підсумкового контролю – залік	

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Опанування здобувачем вищої освіти знань і формування елементів професійних компетентностей в галузі кінезіотейпування і удосконалення навичок та компетентностей, набутих при вивченні попередніх дисциплін.

Завдання:

1. Засвоєння навички кінезіотейпування в медицині та спорті;
2. Оволодіння методикою стабілізаційного кінезіотейпування різної локалізації;
3. Оволодіння методикою дренажного кінезіотейпування різної локалізації;
4. Формування розуміння можливостей кінезіотейпування в медицині та спорті;
5. Формування системи знань і умінь з фізичної реабілітації та спортивної медицини;

Процес вивчення дисципліни спрямований на формування елементів наступних компетентностей

Загальних (ЗК):

- ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу
- ЗК2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями
- ЗК3. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях
- ЗК4. Знання та розуміння предметної галузі та розуміння професійної діяльності
- ЗК5. Здатність до адаптації та дії в новій ситуації
- ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення
- ЗК7. Здатність працювати в команді
- ЗК8. Здатність до міжособистої взаємодії
- ЗК10. Здатність використовувати інформаційні і комунікаційні технології
- ЗК11. Здатність до пошуку, опрацювання та аналізу інформації з різних джерел
- ЗК12. Визначеність і наполегливість щодо поставлених завдань і взятих обов'язків
- ЗК15. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя
- ЗК16. Здатність оцінювати та забезпечувати якість виконуваних робіт
- ЗК17. Прагнення до збереження навколишнього середовища

ЗК18. Здатність ухвалювати рішення та діяти, дотримуючись принципу неприпустимості корупції та будь-яких проявів недоброчесності

- Спеціальних(СК):

СК1. Здатність збирати медичну інформацію про пацієнта і аналізувати клінічні дані

СК2. Здатність до визначення необхідного переліку лабораторних та інструментальних досліджень та оцінки їх результатів

СК4. Здатність до визначення необхідного режиму праці та відпочинку при лікуванні та профілактиці захворювань.

СК10. Здатність до виконання медичних маніпуляцій

СК13. Здатність до проведення санітарно-гігієнічних та профілактичних заходів

СК28. Здатність до застосування фундаментальних біомедичних знань на рівні достатньому для виконання професійних задач у сфері охорони здоров'я

Програмні результати навчання (ПРН):

ПРН1. Мати ґрунтовні знання із структури професійної діяльності. Вміти здійснювати професійну діяльність, що потребує оновлення та інтеграції знань. Нести відповідальність за професійний розвиток, здатність до подальшого професійного навчання з високим рівнем автономності.

ПРН5. Збирати скарги, анамнез життя та захворювання, оцінювати психомоторний та фізичний розвиток пацієнта, стан органів та систем організму, на підставі результатів лабораторних та інструментальних досліджень оцінювати інформацію щодо діагнозу (за списком 4), враховуючи вік пацієнта.

ПРН21. Відшукувати необхідну інформацію у професійній літературі та базах даних інших джерелах, аналізувати, оцінювати та застосовувати цю інформацію.

ПРН22. Застосовувати сучасні цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення, статистичні методи аналізу даних для розв'язання складних задач охорони здоров'я.

ПРН23. Оцінювати вплив навколишнього середовища на стан здоров'я людини для оцінки стану захворюваності населення.

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен:

Знати:

1. Основи методу та принципи його застосування;
2. Основи кінезіотейпування на різних етапах реабілітації;

Особливості кінезіотейпування у спорті;

Вміти:

1. Застосовувати стабілізаційне кінезіотейпування, враховуючи призначення тейпування;
2. Застосовувати дренажне кінезіотейпування, враховуючи призначення тейпування.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Історія кінезіотейпування в спортивній та реабілітаційній практиці. Поняття тейпування та кінезіотейпування. Показання та протипоказання.

Тема 2. Кінезіотейп: основні характеристики, особливості кінезіотейпів різних виробників. Вспоміжні засоби, що застосовуються при кінезіотейпуванні. Біомеханічні тейпи: особливості.

Тема 3. Фізіологічне обґрунтування дії кінезіотейпів.

Тема 4. Основні підходи до кінезіотейпування. Особливості кінезіотейпування в залежності від мети процедури. Застосування кінезіотейпування в спортивній медицині, реабілітації, б'юті-індустрії.

Тема 5. Локальне кінезіотейпування: стабілізаційне (мета, завдання, особливості). Локальне кінезіотейпування відділів хребта: особливості. Локальне кінезіотейпування колінних суглобів: особливості. Локальне кінезіотейпування плечових суглобів: особливості.

Тема 6. Локальне кінезіотейпування: дренажне (мета, завдання, особливості, варіанти).

Тема 7. Поняття функціональне кінезіотейпування (мета, особливості). Функціональне дослідження системи опорно-рухового апарату, оцінка статичного стереотипу. Оцінка динамічного стереотипу.

Тема 8. Особливості кінезіотейпування вагітних жінок та дітей.

4. Структура з навчальної дисципліни

Назва тем:	Кількість годин				
	Усього	У тому числі			
		Лекцій	Семінари	Практичні	СРЗ
Тема 1. Історія кінезіотейпування в спортивній та реабілітаційній практиці. Поняття тейпування та кінезіотейпування. Показання та протипоказання.	6	0	2	0	4
Тема 2. Кінезіотейп: основні характеристики, особливості кінезіотейпів різних виробників. Вспоміжні засоби, що застосовуються при кінезіотейпуванні. Біомеханічні тейпи: особливості.	4	0	4	0	0
Тема 3. Фізіологічне обґрунтування дії кінезіотейпів.	12	0	2	0	10
Тема 4. Основні підходи до кінезіотейпування. Особливості кінезіотейпування в залежності від мети процедури. Застосування кінезіотейпування в спортивній медицині, реабілітації, б'юті-індустрії.	14	0	4	0	10
Тема 5. Локальне кінезіотейпування: стабілізаційне (мета, завдання, особливості). Локальне кінезіотейпування відділів хребта: особливості. Локальне кінезіотейпування колінних суглобів: особливості. Локальне кінезіотейпування плечових суглобів: особливості.	22	0	0	6	16

Назва тем:	Кількість годин				
Тема 6. Локальне кінезіотейпування: дренажне (мета, завдання, особливості, варіанти).	14	0	0	4	10
Тема 7. Поняття функціональне кінезіотейпування (мета, особливості). Функціональне дослідження системи опорно-рухового апарату, оцінка статичного стереотипу. Оцінка динамічного стереотипу.	11	0	0	6	5
Тема 8. Особливості кінезіотейпування вагітних жінок та дітей.	7	0	0	2	5
Усього годин	90	0	12	18	60

5. Теми лекційних / семінарських / практичних / лабораторних занять

5.1. Теми лекційних занять

Лекційні заняття не передбачені.

5.2. Теми семінарських занять

№	Назва теми	Кіл-ть годин
1.	Тема 1. Семінарське заняття 1. Історія кінезіотейпування в спортивній та реабілітаційній практиці. Поняття тейпування та кінезіотейпування. Показання та протипоказання.	2
2.	Тема 2. Семінарське заняття 2. Кінезіотейп: основні характеристики, особливості кінезіотейпів різних виробників.	2
3.	Тема 2. Семінарське заняття 3. Вспоміжні засоби, що застосовуються при кінезіотейпуванні. Біомеханічні тейпи: особливості.	2
4.	Тема 3. Семінарське заняття 4. Фізіологічне обґрунтування дії кінезіотейпів.	2
5.	Тема 4. Семінарське заняття 5. Основні підходи до кінезіотейпування.	2
6.	Тема 4. Семінарське заняття 6. Особливості кінезіотейпування в залежності від мети процедури. Застосування кінезіотейпування в спортивній медицині, реабілітації, б'юті-індустрії.	2
	Разом	12

5.3. Теми практичних занять.

№	Назва теми	Кіл-ть годин
1.	Тема 5. Практичне заняття 1. Локальне кінезіотейпування: стабілізаційне (мета, завдання, особливості)	2

2.	Тема 5. Практичне заняття 2. Локальне кінезіотейпування відділів хребта: особливості.	2
3.	Тема 5. Практичне заняття 3. Локальне кінезіотейпування колінних суглобів: особливості. Локальне кінезіотейпування плечових суглобів: особливості.	2
4.	Тема 6. Практичне заняття 4. Локальне кінезіотейпування: дренаж (мета, завдання, особливості).	2
5.	Тема 6. Практичне заняття 5. Локальне кінезіотейпування: дренаж (варіанти).	2
6.	Тема 7. Практичне заняття 6. Поняття функціональне кінезіотейпування (мета, особливості). Функціональне дослідження системи опорно-рухового апарату, оцінка статичного стереотипу. Оцінка динамічного стереотипу.	2
7.	Тема 7. Практичне заняття 7. Поняття функціональне кінезіотейпування (мета, особливості).	2
8.	Тема 7. Практичне заняття 8. Функціональне дослідження системи опорно-рухового апарату, оцінка статичного стереотипу. Оцінка динамічного стереотипу.	2
9.	Тема 8. Практичне заняття 9. Особливості кінезіотейпування вагітних жінок та дітей.	2
	Разом	18

5.4. Теми лабораторних занять

Лабораторні заняття не передбачені

6. Самостійна робота здобувача вищої освіти

№	Назва теми / види завдань	Кіл-ть годин
1.	Тема 1. Підготовка до семінарських занять 1 - 3	4
2.	Тема 2. Підготовка до семінарських занять 4	4
3.	Тема 3. Підготовка до семінарських занять 5 - 6	12
4.	Тема 4. Підготовка до практичних занять 1 - 3	12
5.	Тема 5. Підготовка до практичних занять 5	4
6.	Тема 6. Підготовка до практичних занять 6-8	12
7.	Тема 7. Підготовка до практичних занять 15	12
	Разом	60

7. Методи навчання

Практичні заняття: пояснення, дискусія, диспут, демонстрація.

Семінарські заняття: бесіда, розповідь, пояснення, демонстрація, інструктаж, вправи, тренувальні вправи.

Самостійна робота: частково пошуковий, дослідницький, презентація результатів власних досліджень, виконання індивідуальних завдань.

8. Форми контролю та методи оцінювання (у т.ч. критерії оцінювання результатів навчання)

Поточний контроль: усне опитування, тестування, оцінювання виконання практичних навичок, оцінювання комунікативних навичок під час роліової гри, розв'язання ситуаційних клінічних завдань, оцінювання активності на занятті.

Підсумковий контроль: залік.

Оцінювання поточної навчальної діяльності на практичному занятті:

1. Оцінювання теоретичних знань з теми заняття:

- методи: опитування, вирішення ситуаційної задачі
- максимальна оцінка – 5,
- мінімальна оцінка – 3,
- незадовільна оцінка – 2.

2. Оцінка практичних навичок та маніпуляцій з теми заняття:

- методи: оцінювання правильності виконання практичних навичок
- максимальна оцінка – 5,
- мінімальна оцінка – 3,
- незадовільна оцінка – 2.

Оцінка за одне практичне заняття є середньоарифметичною за всіма складовими і може мати лише цілу величину(5, 4, 3, 2), яка округлюється за методом статистики.

Критерії поточного оцінювання на практичному занятті

Оцінка	Критерії оцінювання
«5»	Здобувач систематично працював протягом семестру, показав різнобічні і глибокі знання програмного матеріалу, вмів успішно виконувати завдання, які передбачені програмою, засвоїв зміст основної та додаткової літератури, усвідомив взаємозв'язок окремих розділів дисципліни, їхнє значення для майбутньої професії, виявив творчі здібності у розумінні та використанні навчально-програмного матеріалу, проявив здатність до самостійного оновлення і поповнення знань.
«4»	Здобувач виявив повне знання навчально-програмного матеріалу, успішно виконує передбачені програмою завдання, засвоїв основну літературу, що рекомендована програмою, показав достатній рівень знань з дисципліни і здатний до їх самостійного оновлення та поновлення у ході подальшого навчання та професійної діяльності.
«3»	Здобувач виявив знання основного навчально-програмного матеріалу в обсязі, необхідному для подальшого навчання та наступної роботи за професією, справляється з виконанням завдань, передбачених програмою, допустив окремі помилки у відповідях і при виконанні тестових завдань, але володіє необхідними знаннями для подолання допущених помилок під керівництвом науково-педагогічного працівника.
«2»	Здобувач не виявив достатніх знань основного навчально-програмного матеріалу, допустив принципові помилки у виконанні передбачених програмою завдань, не може без допомоги викладача використати знання при подальшому навчанні, не спромігся оволодіти навичками самостійної роботи.

Оцінювання самостійної роботи здобувачів:

Самостійна робота здобувачів оцінюється під час поточного контролю теми на відповідному занятті. Засвоєння тем, які виносяться лише на самостійну роботу, перевіряється під час аудиторних занять.

Залік виставляється здобувачу, який виконав усі завдання робочої програми навчальної дисципліни, приймав активну участь у семінарських заняттях, виконав та захистив індивідуальне завдання та має середню поточну оцінку не менше ніж 3,0 і не має академічної заборгованості.

Залік здійснюється: на останньому занятті до початку екзаменаційної сесії - при стрічковій системі навчання, на останньому занятті – при цикловій системі навчання. Оцінка за залік є середньоарифметичною за всіма складовими за традиційною чотирибальною шкалою і має величину, яка округлюється за методом статистики з двома десятковими знаками після коми.

9. Розподіл балів, які отримують здобувачі вищої освіти

Отриманий середній бал за навчальну дисципліну для здобувачів, які успішно опанували робочу програму навчальної дисципліни, конвертується з традиційної чотирибальної шкали у бали за 200-бальною шкалою, як наведено у таблиці:

Таблиця конвертації традиційної оцінки у багатобальну шкалу

Традиційна чотирибальна шкала	Багатобальна 200-бальна шкала
Відмінно («5»)	185 – 200
Добре («4»)	151 – 184
Задовільно («3»)	120 – 150
Незадовільно («2»)	Ниже 120

Багатобальна шкала (200-бальна шкала) характеризує фактичну успішність кожного здобувача із засвоєння освітньої компоненти. Конвертація традиційної оцінки (середній бал за навчальну дисципліну) в 200-бальну виконується інформаційно-технічним відділом Університету.

Відповідно до отриманих балів за 200-бальною шкалою, досягнення здобувачів оцінюються за рейтинговою шкалою ECTS. Подальше ранжування за рейтинговою шкалою ECTS дозволяє оцінити досягнення здобувачів з освітньої компоненти, які навчаються на одному курсі однієї спеціальності, відповідно до отриманих ними балів.

Шкала ECTS є відносно-порівняльною рейтинговою, яка встановлює належність здобувача до групи кращих чи гірших серед референтної групи однокурсників (факультет, спеціальність). Оцінка «А» за шкалою ECTS не може дорівнювати оцінці «відмінно», а оцінка «В» – оцінці «добре» тощо. При конвертації з багатобальної шкали межі оцінок «А», «В», «С», «D», «Е» за шкалою ECTS не співпадають з межами оцінок «5», «4», «3» за традиційною шкалою. Здобувачі, які одержали оцінки «FX» та «F» («2») не вносяться до списку здобувачів, що ранжуються. Оцінка «FX» виставляється здобувачам, які набрали мінімальну кількість балів за поточну навчальну діяльність, але яким не зарахований підсумковий контроль. Оцінка «F» виставляється здобувачам, які відвідали усі заняття з дисципліни, але не набрали середнього балу (3,00) за поточну навчальну діяльність і не допущені до підсумкового контролю.

Здобувачі, які навчаються на одному курсі (однієї спеціальності), на підставі кількості балів, набраних з дисципліни, ранжуються за шкалою ECTS таким чином:

Конвертація традиційної оцінки з дисципліни та суми балів за шкалою ECTS

Оцінка за шкалою ECTS	Статистичний показник
------------------------------	------------------------------

A	Найкращі 10% здобувачів
B	Наступні 25% здобувачів
C	Наступні 30% здобувачів
D	Наступні 25% здобувачів
E	Наступні 10% здобувачів

10. Методичне забезпечення

- Робоча програма навчальної дисципліни
- Силабус
- Методичні розробки до семінарських та практичних занять
- Методичні рекомендації до самостійної роботи здобувачів вищої освіти
- Мультимедійні презентації
- Ситуаційні клінічні завдання

11. Питання для підготовки до підсумкового контролю

1. Особливості кінезіотейпування як методу.
2. Види кінезіотейпування.
3. Основні відмінності кінезіотейпування від інших методів тейпування.
4. Підходи до кінезіотейпування.
5. Особливості стабілізаційного кінезіотейпування.
6. Особливості дренажного кінезіотейпування.
7. Методи функціональної оцінки опорно-рухового апарату.
8. Етапи нанесення аплікації кінезіотейпа.
9. Особливості застосування кінезіотейпів в залежності від патології та інших особливостей пацієнта.
10. Особливості стабілізаційного кінезіотейпування щелепно-лицьової зони.
11. Особливості дренажного кінезіотейпування щелепно-лицьової зони при різній патології.

12. Рекомендована література

Основна:

1. Основи кінезіотейпування [Текст] : навч. посіб. для студентів, які навчаються за спец. 227 "Фізична терапія, ерготерапія" спеціалізації "Фізична терапія" / О. О. Глиняна, Ю. В. Копчинська ; КПІ ім. Ігоря Сікорського. - Вінниця : Твори , 2020. - 142 с. : рис., табл. - Бібліогр.: с. 140-141.

Додаткова:

1. Is Kinesio Taping Effective for Sport Performance and Ankle Function of Athletes with Chronic Ankle Instability (CAI)? A Systematic Review and Meta-Analysis.

Biz C, et al. Medicina (Kaunas). 2022. PMID: 34397403

2. Evaluation of short-term and residual effects of Kinesio taping in chronic lateral epicondylitis: A randomized, double-blinded, controlled trial.

Balevi ISY, Karaoglan B, Batur EB, Acet N. J Hand Ther. 2023 Jan-Mar;36(1):13-22. doi: 10.1016/j.jht.2021.09.001. Epub 2021 Nov 1. PMID: 34736818

3. Kinesio taping reduces elbow pain during resisted wrist extension in patients with chronic lateral epicondylitis: a randomized, double-blinded, cross-over study.

Cho YT, Hsu WY, Lin LF, Lin YN. BMC Musculoskelet Disord. 2018 Jun 19;19(1):193. doi: 10.1186/s12891-018-2118-3. PMID: 29921250

4. The effectiveness of Kinesio Taping in improving pain and edema during early rehabilitation after Anterior Cruciate Ligament Reconstruction: A Prospective, Randomized, Control Study.

Labianca L, et al. Acta Biomed. 2022. PMID: 35483568

5. Short-Term Effects of the Kinesio Taping® on Early Postoperative Hip Muscle Weakness in Male Patients With Hamstring Autograft or Allograft Anterior Cruciate Ligament Reconstruction.

Balki S, Göktas HE. J Sport Rehabil. 2019 May 1;28(4):311-317. doi: 10.1123/jsr.2017-0219. Epub 2018 Dec 12. PMID: 29252113

7. Kinesio taping as a treatment method in the acute phase of ACL reconstruction: A double-blind, placebo-controlled study. Balki S, Göktas HE, Öztemur Z. Acta Orthop Traumatol Turc. 2016 Dec;50(6):628-634. doi: 10.1016/j.aott.2016.03.005. Epub 2016 Oct 24. PMID: 27784622

13. Електронні інформаційні ресурси

- <http://www.moz.gov.ua> – Офіційний сайт Міністерства охорони здоров'я України.
- <http://www.president.gov.ua/documents/6782015-19605> - Указ Президента України «Про активізацію роботи щодо забезпечення прав людей з інвалідністю»
- <https://www.kmu.gov.ua/ua/npas/pro-zatverdzhennya-planu-zahodiv-iz-vprovadzhennya-v-ukrayini-mizhnarodnoyi-klasifikaciyi-funkcionuvannya-obmezhen-zhittyediyalnosti-ta-zdorovya-ta-mizhnarodnoyi-klasifikaciyi-funkcionuvannya-obmezhen-zhittyediyalnosti-ta-zdorovya-ditej-i-pidlitkiv> - Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.12.2017 №1008-р «Про затвердження плану заходів із впровадження в Україні Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я та Міжнародної класифікації функціонування, обмежень життєдіяльності та здоров'я дітей і підлітків»
- <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/2801-12>- Закон України «Основи законодавства України про охорону здоров'я»
- <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2961-15> - Закон України «Про реабілітацію осіб з інвалідністю в Україні»
- <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/3808-12>- Закон України «Про фізичну культуру і спорт».
- <http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1060-12> - Закон України «Про освіту».
- <http://www.nbuv.gov.ua/> – Національна бібліотека України імені В.І.Вернадського.
- <http://library.gov.ua/> – Національна наукова медична бібліотека України.
- <http://osvita.ua/vnz/> – Вища освіта в Україні.

